

KASSAY ZOLTÁN-EMLEKKIÁLLÍTÁS NYÍLT A MAROSVÁSÁRHELYI STUDIUM-PROSPERO KULTURÁLIS KÖZPONTBAN

A diploma nélküli festőzsenire emlékeztek

A képzőművészeti diploma nélküli, de sokak által kivételesen tehetségesnek, egyesek szerint pedig egyenesen zseninek tartott Kassay Zoltánra emlékeztek Marosvásárhelyen.

» SZUCHER ERVIN

Kéttucatnyi Kassay-festményt szemlélhet szeptember 27-ig a marosvásárhelyi közönség a Studium-Prospero Alapítvány Szentgyörgy utcai kiállítótermében. A kulturális központban nyílt tárlatot a 2002-ben elhunyt művész születésének 90. évfordulója alkalmából rendezték.

Az 1928-ban Gyergyóalfaluban született Kassay Zoltán nem festőnek tanult. Középiskolai tanulmányait Csíkszeredában kezdte, Marosvásárhelyen folytatta, majd Gyulafehérváron fejezte be. Húszéves fejjel római katolikus pap szeretett volna lenni, azonban három év után le kellett mondania a teológiáról. „Egészségtelen” származása miatt a kommunisták meghurcolták, hároméves munkaszolgálatra ítélték. Ezt letöltve, már nem tért vissza a papi hivatáshoz. Mivel gyermekkorától szépen rajzolt és festett, a képzőművészetet választotta volna, azonban „rossz” káderlapja és teológusi előélete Kolozsvárra



A Kassay Zoltán-emlékkiállítást Bartis Attila író méltatta

» „Alkotásaiban az átváltozások pillanatát ragadja meg: a gomolygó ősköd, a hontalan felhők, és a békés kertek kóbor lehetepárja tör fel a földből, és hull alá a magasságból.”

is elkísérte, ahol zárt ajtókat talált. „Soha nem fogjuk megtudni, milyen képeket festett volna Kassay Zoltán, ha elvégezhette volna az Andreescut vagy a Grigorescut. Az egyetlen, amit biztosan tudunk, az az, hogy egy olyan világban élt, amelyben akadémiai diploma hiányában valaki csak is úgynevezett amatőr festő lehetett” – hívta fel a figyelmet a múlt rendszerbeli logikátlan, visszas állapotrta Bartis Attila. A marosvásárhelyi születésű, Magyarországon élő író szerint hiába tudta mindenki, hogy ez örület,

ilyen mércéje a művészetnek józan ésszel nem létezik, e konvenció ereje mégis erősebb volt a tehetség erejénél. Annyira, hogy még azok is elfogadták, akik imádták Kassay Zoltán festményeit. Sőt annyira erős volt e konvenció, hogy maga Kassay Zoltán is elfogadta. „Azzal az énképpel alkotott, és élte le az egész életét, hogy ő amatőr festő. Ezzel kelt, ezzel a tudattal vette a kezébe az ecsetet, ezzel feküdt, ezzel álmodott. És ebben az egész társadalom megerősítette” – fogalmazott az író.

Hozzátette, megeshet, hogy a „diplomás Kassay” képei másabbak lennének, de nem sokkal. Kifejtette, ezt azért gondolja, mert az akadémiai általában a tehetségekkel tudnak mit kezdeni. A tehetségeket tanítják, vagy elsovasztják. De egy akadémia számára a zseni ugyanolyan deviáns és kezelhetetlen, mint a társadalom számára. „Abban pedig nehezen tudna megingatni bárki is, hogy Kassay Zoltán azon kevés zsenik közé tartozott, akiket megadatott személyesen ismernem. Az is igaz, az általam ismert itthoni zsenik jelentős része nem kapott se több lehetőséget, se több elismerést, mint Kassay” – jelentette ki a tizenöt éves koráig Marosvásárhelyen élő Bartis. Kassay Zoltán azonban nem adta fel, és hatalmas ambícióval képezte magát, óriási könyvtárat gyűjtött, művészettörténetet tanulmányozott,

rajzolni tanult. A szakirodalomból sajátította el és pótolta mindazt, amit a képzőművészeti felsőoktatás nyújthatott volna.

Kezdeti korszakára olajfestmények és szénrajzok voltak jellemzőek, a 60-as évektől kezdett áttérni akvarellre, majd 1979-től temperára. Sok időt töltött a természetben, alkotásai fő témájává váltak az erdélyi tájak, sziklák, erdők. „Alkotásaiban az átváltozások pillanatát ragadja meg: (...)a gomolygó ősköd, a hontalan felhők, és a békés kertek kóbor lehetepárja tör fel a földből, és hull alá a magasságból” – írta valamikor 1980-ban Bartis Ferenc újságíró és költő, az emlékkiállítást megnyitó író apja. „Nem tudom, igaza volt-e apámnak, vagy sem. Mármint nem tudjuk, és szerencsére soha nem is fogjuk tudni, valójában mi történik egy festőben, amikor épp örült színörvényeket ken fel egy kartonra vagy vászonra. Hogy tényleg eszébe jut-e az ősröbbanás. Csak azt tudjuk bizonyosan, hogy mi magunk mit látunk. Valahogy úgy, ahogy mi adunk jelentést a felhőknek annak függvényében, hogy meteorológusok vagyunk, vagy szerelmesek” – tette hozzá Bartis Attila, aki már gyermekként meglesette, miként keresgél a festékestubusok között, és alkotja a Trébely utcai műtermében a nyugtalan, háborgó lelket tükröző festményeit az egyébként csendes és tőprengő művész.

Tizenhét bábtársulat huszonnégy előadása a nagyváradai FuxFesztzen

» KRÓNIKA

A nagyváradai Szigligeti Színház Lilliput Társulata negyedik alkalommal szervezi meg szeptember 30. és október 5. között az Erdélyi Magyar Hivatásos Bábszínházak Fesztiválját: a társulat egykori vezető személyiségéről, Fux Pálról elnevezett szakmai találkozót hat napján tizenhét társulat huszonnégy előadását láthatja a közönség, a meghívott előadásokon kívül pedig szakmai beszélgetésekre és bábtörténeti konferenciára is sor kerül.

A hat erdélyi hivatásos magyar bábszínházon – szatmári Brighella Bábtagozat, kolozsvári Puck Bábszínház, marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház, sepsiszentgyörgyi Cimborák Bábszínház, temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház, nagyváradai Lilliput Társulat – és a székeludvarhelyi Udvarhely Bábműhelyen kívül a 2019-es a fesztivál vendége lesz a debreceni Vojtina Bábszínház, a pécsi MárkusZínház, a zalaegerszegi Griff Bábszínház, a Bozsik Yvette Társulat, Fabók Mancsi Bábszínháza, Markó-Valentyik Anna, illetve Pályi János. Természetesen idén is részt vesz a fesztiválon a nagyváradai Regina Maria Színház Arcadia bábtársulata, továbbá a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem bábos, illetve a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem színész szakos hallgatói egy-egy előadással.

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan a 4. FuxFeszt is versenyfesztiválként határozza meg magát. A szakmai

» Az óvodás-kisiskolás réteg mellett a középiskolások is megtalálják a kedvükrevalót, emellett babaszínházi produkciók és felnőtteknek szóló előadások is színesítik a fesztiválprogramot.

zsúri tagjai idén Asbóth Anikó bábszínész, színházigazgató, Benedek Bond színész, Papp Tímea kritikus.

A rendezvény négy korosztály számára ajánl előadásokat: az óvodás-kisiskolás réteg mellett a középiskolások is megtalálják a kedvükrevalót, emellett babaszínházi produkciók és felnőtteknek szóló előadások is színesítik a fesztiválprogramot.

A FuxFeszt a magyar népmese napjával indít szeptember 30-án. A fesztivál nulladik napján az Árkadia Színházban mutatja be Laci királyfi című előadását a MárkusZínház, Vitéz László című előadásával pedig Pályi

János érkezik Nagyváradra. A fesztivál hivatalos programját a Lilliput Társulat Hollós Mátyás című előadása nyitja, ezt követően kerül sor az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet, a Budapest Bábszínház és a Szigligeti Színház Lilliput Társulata közös szervezésében megvalósuló Tradíció és innováció. 70 év báb című konferenciatorozat nagyváradai állomásának programjára is.

A szakmai találkozó második napján, október 2-án 10 órától a szatmári társulat Szélszabadító című előadását, a sepsiszentgyörgyi művészek A halhatatlanságra vágyó királyfi

produkcióját, a székeludvarhelyi Béka-királykiasszonyt, valamint a pécsi MárkusZínház Rejtő Jenő-adaptációját, a Grand Hotel láthatja a közönség.

Október 3-án hét előadással, köztük két babaszínházi produkcióval, a Lilliput Társulat Én, a kis herceg című előadásával, valamint a temesvári társulat Hókirálynőjével várja nézőit a FuxFeszt. A találkozót harmadik napját Fabók Mancsi Bábszínháza felnőtt-színházi produkciója, az Azért a kis bolondságért című produkció zárja, amely az állami filharmónia termében kap helyet. Október 4-én 10 órától a nagyváradai származású Fekete Ágnes mutatja be Űl, áll, fekszik című babaszínházi produkcióját, később a kolozsvári bábszínház A csillagszemű juhászt, a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház kamaszoknak szóló Völgyhíd című produkcióját, a zalaegerszegi bábszínház Pötty című babaszínházi előadását, valamint Markó-Valentyik Anna Ideje a meghalásnak című felnőtt-színházi alkotását láthatják az érdeklődők.

Október 5-én 10 órától a Szigligeti Stúdióban mutatja be bogarak című előadását a magyarországi Bozsik Yvette Társulat, majd 12 órától az Árkadia Színház nagytermében a Vojtina Bábszínház A csizmadia, a szélkirály és a nyúlásztor esete című előadását tekinthetik meg az érdeklődők. A 17 órától kezdődő díjtadó gálán Fabók Mancsi Bábszínháza A háromágú tölgyfa tündéré című előadását láthatják az érdeklődők.



A kolozsvári Puck Bábszínház A csillagszemű juhász című előadást adja elő a nagyváradai fesztiválon

PUCK BÁBSZÍNHÁZ